

REVISTA ORĂŞTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România şi străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă**EDITOR AL FOII:****Aurel Popovici-Barcianu, director.****PROPRIETATEA****Institutului tipografic „Minerva” în Orăştie.****INSERTIUNILE:**

Un şir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. şi timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât şi pentru insertiuni, sânt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăştie (Szászváros).

ALEGERILE pentru ADUNĂRILE COMITATENSE.

În curând se vor alege jumătate din membrii congregaţiei comitatense. Alegerea se face din trei în trei ani pe câte şase ani. Membrii se statoresc din zece în zece ani, pe baza conscripţiei populaţiunii şi după 500 suflete *se alege* un reprezentant şi altul virilist.

Aşa comitatul Hunedoarei are 258 membri virilişti, adică cei dintâi şi mai mari plătitori de dare de stat şi 258 membri aleşi în diferite cercuri de alegere, împărţite şi acestea ca pe sprinceană.

Stăpânirea maghiară, care ţine ca toate drepturile să le calce în picioare şi în fruntea comunelor, comitatelor, în dietă îşi pune numai unelte de ale sale, suntem siguri, că şi la alegerile acestea încă va călca voia poporului alegător şi va stăruii cu ajutorul celor 12.000 de gendarmi şi 40.000 de slujbaşi din ţeară, ca în congregaţii să-şi vire numai oameni fricoşi, atîrnători, juzi, matriculanţi, notari, pîrgari, solgăbirae şi diferite alte birae. Cu ajutorul acestora va putea apoi ca să facă în comitate aceea ce face în dietă cu mamelucii de deputaţi.

Dreptul cel mai de căpetenie al cetăţeanului e dreptul de-a alege slujbaşi, cari să slugiască alegătorilor, deputaţi cari legi binefăcătoare să aducă alegătorilor.

Dreptul de alegere stăpânirea s'a îngrijit ca să-şi ştirbească şi să-şi nesocotească, să-şi ia celui-ce are curagiul d'a i-se împotrivi şi să-şi dea celui-ce la ori-ce privilegiu se arată dispus a face voia stăpânirii. Aşa s'a ajuns apoi, că grosul alegătorilor a fost dat la o parte, ear' cei puţini, cari nu învrednicesc

dreptul de-a alege au ales pe aceia, cari li-s'au poruncit să-şi aleagă.

Scurtarea de până acum a dreptului de alegere ne-a silit să părăsim parlamentul ţerii, ale cărui uşi au fost şi sunt închise pentru noi Români.

În comitate însă, ori-cât suntem de scurtaţi în drepturile noastre, n'am încetat şi nu vom înceta de-a ne ridica glasul şi de-a lucra ca să punem sfîrşit neorînduilor şi nelegiuirilor.

Inuşii programul naţional stabilit în memorabila conferinţă dela anul 1881 ne impune activitatea cea mai bine dezvoltată în viaţa comitatensă, drept aceea încă de pe acum datori suntem a întreprinde aceasta.

În cel mai deaproape viitor vom publica numele membrilor aleşi în cercurile electorale ale comitatului, cari rămân şi mai departe pe alţi trei ani şi acelor membri, cari au împlinit şase ani şi ca atari ies din şirul membrilor.

Tot pentru orientarea publicului alegător vom publica şi numele pretinilor membri virilişti români.

Acum că suntem în preajma alegerii membrilor din congregaţie, noi Români avem datorinţa ca să nu stăm cu mâinile în sin, ci să păşim cu toţii, voinceşte şi să lucrăm, ca oamenii de ai noştri să reuşască, dar' nu traşi-împinşi şi căpătuiţi de-ai stăpânirii, cari toate le fac ceea-ce fişpanul voeşte.

Oameni harnici, oameni neatîrnători, Români cu tragere de inimă faţă de poporul nostru ne trebuiesc în congregaţii, bărbaţi luminaţi şi curagioşi, cari să aibă şi priceperea şi curagiul de a paşi în faţa celor-ce din nelegiuiri trăesc.

Nu se poate, ca să mai suferim alcătuirea de până acum a congregaţiei, în care fişpanii cu ajutorul solgăbirilor numiţi comisari de alegere, au vîrît pe câţi notari şi juzi, neatîrnători, cari ajunşi în congregaţie ei pe ei să aleg, ei pe ei să controlează.

Dacă jumătate din membrii congregaţiei, viriliştii, în mare parte sunt Jidani, cari în urma despoierilor bietului popor au ajuns să plătească dări după însemnatele averi, apoi ceeaaltă jumătate pe care se alege nu e iertat ca să lăsăm să fie alcătuită din oameni cari aceleaşi slujbe să le facă stăpânirii pe cari jidanii le fac.

Dreptul de alegere e una din cele mai puternice arme şi e bine, ba e chiar de lipsă ca să ne folosim de astă armă. Numai cu ajutorul ei vom fi în stare ca să doborîm pe toţi căpătuiţii şi plecaţii stăpânirii, cari au căzut blăstem pe capul nostru. Nu e iertat ca să mai rămânem nepăsători faţă de alegerile membrilor congregaţiei, cari trebuie să fie oameni cari să aibă şi puţinţă de-a apăra drepturile poporului.

Adunările de toamnă ce s'au ţinut în cursul unei trece şi în acesteia ne-au dat să vedem, că ce va să însemne a avea Români vrednici în congregaţie. Dacă afară de Arad, Români nu au putut să votiseze pe mamelucii stăpânirii, e că mai mare a fost ceata slugarnicilor, care la poruncă au votat împotriva oamenilor de bine ai noştri.

Cu toate astea, câştigul luptei purtate de membrii Români e foarte însemnat. Ei şi-au ridicat glasul şi au protestat împotriva nedreptăţilor săvîrşite faţă de poporul român din comitate şi au dovedit celor dela cărma treburilor din comitate, că tot ceea-ce fac e pornit din o inimă îngustă, inimă stricată, din minte scâlciată, ear' în protestele ce le-au înaintat stăpânirii au scris şi au desvîlit în toată a ei golătate tirania paşalelor din comitate.

În preajma alegerilor comitatense să ne strîngem rîndurile şi să punem la cale o luptă înverşunată împotriva celor-ce ne nesocotesc şi nedreptătesc. Să nu ne lăsăm a fi amăgiţi nici de juzi, nici de notari, nici de solgăbirii, nici

de fişpani, ci să ascultăm de frunţaşii noştri Români adevăraţi.

Lupta e vieată şi noi pentru vieată suntem ursiţi şi de lupte nu putem fi scutiţi mai ales în împrejurările de-acum. Să luptăm deci fără zăbavă şi cu îndârjire împotriva duşmanilor şi să facem ca biruitori să ieşim la alegerile ce în curând să vor face.

Dorinţa noastră tare şi nestrămutată este, că adevăraţii conducători ai poporului băştinaş să fie fiecare cu ochii în patru, să griască cu tot dinadinsul, că cei nechemăţii să fie delăturaţi dela urnă, ear' fărădelegile ce s'ar comite, să fie bine însemnate, ca să poată servi ca temeiuri la eventuale recurse.

Aşa urmînd, ne putem manifesta în de-ajuns faţă de disparenţa minoritate, care fără drept ne este stăpînitoare.

Lupta tinerimii academice din Oradea-mare.

„Unul pentru toţi şi toţi pentru unul” este devisa, ce tinerii români dela academia din Oradea-mare o ţin de datorinţă sfîntă a o urma de aci încolo faţă de toate nedreptăţile şi batjocurile la care va fi expus vre-unul dintre dînşii, venire-ar acestea din ori-şi-ce parte.

În urma batjocurilor de tot soiul ce au suferit din partea studenţilor maghiari, au hotărît unanim, ca până când nu li-se va aduce satisfacţia recerută pentru cele îndurate, nici unul să nu mai calce peste pragul acelei academii.

Zis şi făcut.

Intr'un act subscris de toţi tinerii cari cercetează acea academie, şi adresat corpului profesoral, în care arată că nu numai tinerimea maghiară dela academia din Oradea-mare, ci şi cea dela celelalte şcoli înalte îi acasă cu »tradare de patrie«, ea cere cu toată hotărîrea şi neamînat, că în interesul integrităţii şi reputaţiunii, şi în interesul res-

FOIŢA „REVISTEI ORĂŞTIEI”

UNDE?...

Unde? unde să mă duc
Să găsesc eu fericire?
În ce parte să apuc
Să nu dau de pribegire?

Pe pămînt, nu găsesc undel
Nici 'n cer nu pot să sui,
Nici 'n chaos a pîtrunde
Ca în el să mă repui.

Adevărul şi virtute
Nicăiri nu întîlnesc,
Căci în lume sunt pierdute
Fapte ori-cât preţuiesc.

Meritul e sub picioare
Lăşitate e tot sus...
Inocenţa 'n sugrumare
Şi dreptatea s'a repus!

F. D.

Ceva despre jurământ.

— Din punct de vedere moral. —

Dacă aruncăm o scurtă privire asupra societăţii omeneşti, atunci lesne ajungem la trista constatare: căt de puţin au înţeles oamenii d-zeştiile învăţători ale Măntuitorului

Christos şi căt de puţini sunt cari le urmează. Crediinţa, iubirea şi speranţa creştină, cele mai de căpetenie învăţători morale, iubirea adevărului şi dreptatea, cele mai nobile virtuţi sunt multora necunoscute si numai de unii urmate.

Azi minciuna şi nedreptatea, fariseismul şi înşelătoria şi alte multe păcate au răsturnat, detronat, virtutea, au cuprins teren şi adicţii. Azi expresiile: zeu, pe cuvîntul meu de onoare şi alte mai josnice jurăminte au ajuns la ordinea zilei şi se spun cu un cinism cu atât mai revoltător, cu căt starea faptică e mai limpede.

Dar' lipsa de moralitate şi de vrednicie a omului se arată mai mult şi destul de des la unii într'o formă mai pronunţată a jurământului aşa numit strîmb sau fals, care (în opoziţie) faţă de jurământul drept e un păcat din cele mai mari.

Dar' să vedem ce e jurământul? E iertat el în morala creştină şi anume ce fel de jurământ?

Jurământul e o mărturisire a adevărului pentru a delătura, a depărta îndoilele. Aşadar jurământul trebuie să aibă de temei adevărul, care este fundamentul şi scopul lui. Acesta e adevărul jurământ şi se numeşte jurământ drept.

Dar' se poate ca omul să n'aibă de ra-

zim al jurământului seu adevărul, să mărturisască vre-un neadevăr şi atunci şi jurământul depus nu este drept, ci fals sau strîmb.

Iertat este jurământul? Care jurământ e iertat şi când?

Deslegarea acestei întrebări de atîta însemnătate o găsim chiar la Isus Christos în vorbirea sa de pe munte, unde zice: »Nicidecum să nu juraţi, nici pe cer, căci este scaunul lui D-zeu, nici pe pămînt, căci este aşternutul picioarelor lui, nici pe capul tîu să nu juri, căci nu poţi face un pîr alb sau negru, ci să fie cuvîntul vostru: aşa — aşa, nu — nu şi ce este mai mult decît aceasta, dela cel rău vine. E evident din acestea, că Isus e contra jurământului. Dar' cu aceasta n'am limpezit chestiunea, care mai atîrnă şi dela împregiurarea: Cui 'i-a dat Isus sfatul acesta? În mulţimea, care asculta cuvîntarea de pe munte a Măntuitorului erau fără îndoială mulţi, cari rar când spuneau adevărul, mincinoşi şi făţarnici, cari fără sfi-eală mărturisiau strîmb. Pe astfel de oameni Isus totdeauna 'i-a osândit şi 'i-a veştejit cu ori-ce ocaziune ca pe cei mai periculoşi oameni.

Acestora le opreşte Isus jurământul, îi îndeamnă să spue totdeauna adevărul, să fie cuvîntul lor aşa — aşa, nu — nu, iartă însă jurământul, dar' jurământul drept, învăţînd

că în două sau trei mărturii să stee tot cuvîntul.

Isus Christos încuviinţează aşadar jurământul drept, şi osândeşte jurământul strîmb, ca un lucru de tot imoral.

Şi aceasta cu tot dreptul. A nu spune adevărul, a minţi, a mărturisi strîmb este un lucru nu numai necuviincios, dar' şi nevrednic de omul făcut după chipul şi asemnarea celui Atotputernic. A jura strîmb, în contra deaproapelui tîu şi prin aceasta a-i răpi vre-un bun al lui — bani, moşie, pămînt — ba une-ori a-i răpi şi onoarea, luându-i ce are mai scump, este o dispreţuire a celor mai de frunte învăţători morale date de Isus Christos. Este pe lângă o sfruntare a adevărului (sfruntare ce te umple de mânie) şi o călcare a celei mai măreţe învăţători a iubirii deaproapelui şi indirect a respectului faţă de fiinţa cea Prea Înaltă.

Biserica nu are destule cuvinte de-a combate cu toată asprimea şi stăruinţa jurământul strîmb; ea are chiar şi legi hotărîte în privinţa aceasta, prin porunca a IX. din decalog (cele 10 porunci), testamentul vechiu, opreşte strict acest lucru neiertat.

Ea ne aduce aminte şi ne face atenţi, că fiecare lucru să va vedea şi ale fieştecaruia fapte să vor descoperi înaintea aceluia care este dreptatea şi răsplata desevîrşită, înaintea

tabilirii relațiilor naturale în sinul academiei, să se ordoneze contra ei cercetare disciplinară.

Dl director al academiei, Bozóky, a crezut, că prin punerea în cercetare disciplinară a lui *Lucian Bolcaș*, toți ceilalți se vor înfricoșa, și astfel vor fi siliți ca să îndure injuriile cele mai murdare din partea studenților maghiari. Dar amar s'a înșelat. Cu mult mai conștient este tinerimea noastră română față de chemarea sa, și cu mult mai viu este simțământul ce nutrește pentru dezvoltarea sa pe toate terenurile care duc la țerirea ei și a neamului său, decât ca să lase să fie călcate în picioare cele mai gingașe sentimente de care este călăuzită, de cătră aceia, cari cred că pentru dlșii totul este iertat în această țară, ear' pentru alții, nici barem să răsună.

Dl *George Novacovicu*, student în drepturi la academia din Oradea-mare, ne mai putând îndura, se vede, atâtea injurii și batjocuri la cari cu toții au fost expuși, a publicat în *»Tribuna«* din Sibiu un articol intitulat: *»Fos cu masca«*, din care extragem și noi următoarele pasaje:

»Mai licărește în zarea depărtării o stea: speranța. Sperând vom fi mângăiați, și sperăm că va veni ziua, când masca înșelătoare se va lua jos de pe fața acelora, cari o poartă. Vor rămâne desvleșiți și se vor rușina, când vor trebui să stea în fața lumii cu obrazul demascat. Se va desvleși atunci minciuna.

»Libertatea s'a dus; a sburat peste țeri și mări, la alte popoare, cari nu știu nici nu-și pot închipui, că există la sfârșitul veacului al XX-lea mii de suflete, cari gem sub »libertatea« maghiară.

»De voim și noi să ne spunem în scris și tipar durerile noastre, ca să cetească frații și părinții noștri, să plângă și ei cu noi, să ne dea sfaturi, suntem »trădători de patrie« și ne persecută.

»Persecute-ne! Noi ne vom face datorința și ei nu ne vor împedea în progres. Ear', când ne vor împedea, comit o nedreptate. Îi vor blăstema părinții, cari cu cruntă sudoare agonisesc acei crucerași, ca să ne poată scoate deasupra nevoilor.

»Ei își jertesc totul, avere și vieță, pentru fiii lor, fiii ear' ascultă de părinții lor, plâng cu ei deopotrivă și merg pe calea adevărată, luptând pentru binele părinților lor, pentru binele neamului lor românesc. »Blăstem pe acela, care calcă această datorință.

»Așa ne dictă nouă inima, »conștiența«, vocea cea dumnezească, care grăește din adâncul sufletului omenesc. Și de voesc, să ne călcăm conștiența, atunci ei nu cred în D-zeu, atunci ei nu au conștiență, nu au pe D-zeu. Dar' ei au conștiență, însă păcătoresc contra ei. Păcătând, vatămă pe D-zeu, care e »dreptate« înșasi.

lui D-zeu. »Căci, zice ev. Luca, nu este lucru de taină, care să nu se arete, nici lucru ascuns, care să nu se cunoască și la arătare să nu vie«.

Aceasta să o aibă ori-ce creștin în vedere, să se păzească de jurământ strimă și numai în casuri de mare lipsă în lucruri mari și însemnate să deună jurământ drept, căci numai atunci este adevărat creștin, dacă ascultă de poruncile bisericesti, date de Isus Christos și atunci să face vrednic de împărăția cea veșnică.

I. D.

Dela expoziția din Sebeșul-săsesc.

Imi permit a vă comunica ceva despre expoziția de poame și vite din Sebeșul-săsesc, aranjată de »Reuniunea agricolă a comitatului Sibiu« cu concursul Sebeșenilor și care conform programului cu ziua de ieri s'ar fi încheiat. Observ că expoziția și în special cea de poame a durat mai multe zile, ear' eu numai despre aceea voiu scrie, despre ce m'am convins ieri. Oferindu-se exponenților, »prospectele de expoziție« cele mai favorabile, a și succes comitetului a ajunge la un rezultat neașteptat de multămitor, ear' pe sferguincioșii expoziției comitetul central i-a remunerat cu premii din belșug, cari premia s'au împărțit așară în sala cea mare dela »Hotelul de aur« în fața unui public numeros și

»Luptăm decil! Nu e păcat, nu facem nimic, ca să trădăm patria nici atunci, când cutezăm a ridica glasul cătră frații noștri universitari de dincolo de Carpați.

»Alăturați-vă și voi, frați din Cluj și Pesta, și voi sunteți, ca și noi, și voi gemeți, ca și noi. Nu vă înspăimântați, ci strigați cu noi dimpreună cătră cei din România liberă:

»Fraților din același trup și sânge, din același neam și credință, ascultați plânsul nostru. Arătați lumii, spuneți lumii voi, că pe noi ne opresc, noi trădăm patria.

»Spuneți-i, că vorbim și noi o limbă ca și voi, dar' vreau să ni-o răpească cu puterea, să ni-o îngroape, ca apoi să rămânem muți, să nu putem ridica glasul nostru românesc, care pătrunde inimile celor cu credință, cu dragoste cătră D-zeu.

»Spuneți-i lumii, că noi nu putem cânta doinele noastre duioase românești, în cari aflăm mângăiere și liniște. Doinelile noastre, cu cari ne-am născut și murim, sunt considerate contrare statului!

»Arătați lumii, că suntem atacați în școală și biserică. Pe voi nu vă prigonește nime. Ascultați plânsul nostru și delăturați »masca înșelătoare«.

Tinerimea română din Viena adânc măhnită de goana ce s'a pus la cale contra tinerimii române dela academia din Oradea-mare, a adresat acesteia cuvinte de îmbărbătare, laudându-i pașii făcuți pentru apărarea drepturilor lor. Regretăm că din cauza îngustimii spațiului nu o putem publica.

O adresă de încurajare li-a trimis și tinerimea din București.

Eat-o în întregime:

»Iubiți colegi! Subsemnații studenți universitari din București, pătunși de sentimentele de colegialitate, și de dragoste frățescă ce avem pentru voi;

»indignați de purtarea mai mult decât barbară a studenților maghiari, cari prin petri și oușe clocite — (singurele argumente de cari sunt capabili să se folosească) — au crezut că vor stinge în voi aceea-ce temnițele și baionetele ungurești nu au putut: iubirea de neam: limbă și religie;

»cu admirație luând la cunoștință purtarea voastră demnă, mândri suntem de voi, și mândru trebuie să fie întreg neamul românesc, când fiii sei apărând demnitatea națiunii lor, își jertesc interesele și viitorul.

»Când lupta se dă, pentru apărarea întregității caracterului unui popor, ea este mare și sfântă. Causa voastră e dreaptă.

»Vă urăm isbândă. Inimile și cugetele noastre sunt cu voi.

»La luptă dar'!

Urmează mai multe subscrieri.

Din Graz au primit următoarea telegramă:

Fraților orădani, Vă felicităm pentru deamna voastră finută în fața prigonirilor dușmanilor netrebnici. Nu cedați, căci cauza este sfântă. Noi suntem cu voi!

Tinerimea română.

ales din Sebeș și jur. Impărțirii de premii i-a premers vorbirea de încheiere a dlui președinte prof. Comșa, împodobită cu bogate învățături economice și rostită cu multă căldură și claritate, așa precum dl prof. Comșa prea bine se pricepe. Publicul, cărui era sala cea mare aproape prea mică, asculta cu rară atențiune și plăcere înțeleptele sfaturi ale dlui președinte, cari sfaturi le-au primit publicul cu repețiți aplauze de »să trăească«. la adresa vorbitorului. Dni exponenți și așanșeri, cari cu zel au lucrat întru buna reușită a expoziției au primit recunoștința generală. A urmat apoi masa comună, la care comitetul a învitat pe întreg publicul present să participe. Nu voiu enumera pe toți câți au participat, căci au fost mulți și ușor pot greși în arangiarea lor, ci numai pe dl protopretor Dör și dl director de poliție din Sebeșul-săsesc, cari deși de naționalitate sunt Sași, totuși au binevoit a onora societatea prin prezența lor și participare la masa comună. Toastele obicinuite încă n'au lipsit la adresa tuturor, începând dela cel mai mare până la cel mai mic. O singură pacoste: numai la adresa sexului frumos, toast special nu s'a rostit, ci numai per tangemem s'a amintit în 2 toaste numirea de sexul frumos. A fost o eroare sau neprecauțiune din partea celor mai competenți. (Așa e, dle M?) Adecă pardon. Mai bine să fi tăcut. Pot fi încă și înfruntat. Vorbesc din pățanie, să vă spun, e scurtă povestea: un cas analog a obvenit într'o societate de dame și domni, ear' când mi-am permis a face șoptind aceeași observare, am' făcut-o și aici, dl Dr. S. într'un

Dl *Lucian Bolcaș* a primit dela tinerimea univ. rom. din Cernăuți următoarea adresă de încurajare:

»Entusiasmați de finuta bărbătească a tinerimii române dela academia din Oradea-mare, în fața insultelor și prigonirilor barbare, Vă trimitem frățești salutări și felicitări. La lupta voastră ia parte tot sufletul nostru. Trăiască frații noștri universitari români transcarpațini!«

Earăși Perczel.

De câte-ori acest om, ministru al treburilor din lăuntru, aduce vr'o hotărîre, de-atâtea ori naționalitățile nemaghiare din această țară, și îndeosebi noi Români, suntem atacați în cele mai elementare drepturi cetățenești ce le avem ca fii ai acestei patrii.

Nu mai departe decât zilele acestea, venindu-i la ureche, că matriculanții, mai ales cei de prin părțile Maramureșului și ale Ungariei nord-ostice, când cu inducerea numerelor nou-născuților în matricule, ca să se poată face deosebire între Români gr.-cat. și între Ruși și Rutenii gr.-cat., acestia mai adaug totdeauna și aceea, că cutare nou-născut e *gr.-cat român*, ear' cutare *gr.-cat. rus ori ruten*, a fost de-ajuns, ca de sus din înălțimea în care se află, de pe fotoliul ministerial să dea aspră poruncă celor mai de jos, matriculanților, ca de aci înainte aceasta să nu se mai întemple, deoarece dreptul public al acestei țeri nu recunoaște alți greco-catolici decât cu rit latin, grecesc și armean, ear' nu și clasificarea *ruteană și română* a ritului grecesc.

Aceste subgrupări arată numai deosebirea limbii liturgice, rămânând însă identitatea ritului.

Vezi, vezi, ce *»nepatriotic«* sunt și matriculanții aceștia, ei ca în loc să se străduiască a schimba numele tuturor nou-născuților, de ori-ce credință ar fi acestia, în cel maghiar, îi pun păcatele lor de fac observări, că cutare și cutare gr.-cat. de acest rit se ține, prin ceea-ce nu putem zice că au făcut altceva, decât că și-au făcut conștientos datorința. Dar' nu departe au ajuns prin aceasta, căci purcederea lor corectă a fost descoperită de ministru, și deci trebuie să-și schimbe modul de care s'au folosit până acum la introducerea nou-născuților în matricule, căci așa cer interesele statului, pentru care el zi și noapte stă cu ochii în patru ca să se și ducă în deplinire, la din contră jos, cu ei, și va pune alții, cari și fără să-î îndemne el, o să știe schimonosi numele pruncilor, încât peste câțiva ani, om să fie ca să-î mai poți deosebi de ce credință se țin.

Creдем că episcopatul român gr.-cat., pe care îl interesează această afacere, își va cunoaște chemarea, și va pași energic contra acestei noue hotărîri, păgubitoare pentru biserică gr.-cat., a ministrului, și va sări într'ajutorul Românilor gr.-cat. din acele părți ale acestei țeri.

Altcum să nu ne mirăm, dacă ca azi-mâne ne vom trezi, că în acele părți nu mai dăm de Români gr.-cat., ci tot de Unguri, până chiar și între preoți.

Cu cât mai de grabă episcopatul interesat va întreprinde pașii de lipsă pentru apărarea credincioșilor sei gr.-cat. periclițați, cu atât mai bine pentru biserică gr.-cat.

mic toast începând cu »erare humanum est«, a cerut scuzele pentru cele neobservate, »cu atât mai virtos«, zicea dl Dr., »căci doară chiar și D-zeu a uitat să facă așeri și de sexul feminin, dovadă tablourile care reprezintă și așeri«. Ba a cutezat dl Dr. a susținea că D-zeu a dispus aceasta chiar intenționat, și știți pentru ce? pentru-că așeri de sexul feminin sunt pe pământ, a zis dl Dr. S. — »Aha, te-am prins cu cupa mică, îmi va reflecta poate cineva, »pe calea aceasta vrei acum să ne toastezi, să ne faci frumosul? nu se poate, nu se primește, suntem după pauză, te-ai trezit prea târziu«. — Ei bine, așa să fie, dar' știți ce aș zice eu: »Că n'au fost toți câți au participat la masa, totodată și îndreptățiji a toasta, însă *hic Rhodus hic salto*«, dar' mai bine tac și decât să-ți fac potcă mai bine vă scriu, onorată redacțiune, ce a fost după masă. Călugărul Paisie? nul mai aveam încă sfinți în a căruți sănătate să închinăm, ci s'a încins un joc voios cum zice Coșbuc:

*Se prind de mâni și se desprind,
S'adună cerc și ear' se n'intă,
Și bat pământul tropotind
În tact ușor».*

până aproape în făcut de zori, când oaspeții din jur s'au depărtat încântați și multămiți ducând cu sine multe dulci suveniruri dela expoziția din Sebeș. Eu însă m'am dus mai încântat ca toți, căci am putut privi încă odată ochisorii negri a unui așer frumos și tinerel, care de mult...

Aha.

Lupta în comitate.

— Gimnasiu de stat în Făgăraș. —

Guvernul unguresc, la insistența deputatului dietal Mikszsath, a deschis în Făgăraș, în locul școlii civile și comerciale, un gimnasiu de stat, (și să nu uităm, că 46 procente din populațiunea acestui comitat este română) pentru a căruți susținere a cerut dela oraș ca în fiecare an să dea 1000 fl. Neînvoindu-se la aceasta reprezentanța orășenească, cererea a fost transpusă la comitat.

Ținându-se săptămâna trecută ședința comitetului permanent, contra votării acestui ajutor au luat cuvântul dl *Dr. Turcu* și vicarul *Rațiu*. Fiind însă Români în comitetul permanent în minoritate dispartentă, propunerea aceasta n'a fost primită.

S'a propus după aceasta din partea dlui vicar *Rațiu*, ca catecheții români să fie co-răspunzători salariați, și, afară de aceasta, la acest gimnasiu să se propună și limba română prin un profesor, care să fie *Român* de naștere.

Asupra acestei propuneri s'a născut o discuție înfocată, spriginită fiind însă și de dl *Turcu*, în urma-urmelor totuși a fost primită.

Pentru încassarea salariilor învățătoresți și a restanțelor din repartițiile bisericesti, dl *Turcu*, vicarul *Rațiu*, protopopol *Dan* și deputatul *Dr. Nicolae Șerban*, au cerut, ca organele administrative să fie îndrumate a da ajutor. Dar' nici această cerere nu a fost primită de cătră marelucii de față.

Budgetul pe anul 1899 încă s'a votat, constatându-se o lipsă de 53.500 fl.

ȘTIRI POLITICE

Memorandul Sârbilor.

În 27 Oct. n., 59 deputați ai congresului sârbesc, au înaintat M. S. Manarchului, prin cancelaria de cabinet, un Memorand, în care se descriu pedecile ce guvernul lui Bánffy pun congresului în lucrarea sa. Această așternere a Memorandului s'a hotărît într'o conferință finută de membrii congresului bisericesc sârbesc.

*

Impăratul și Impărăteasa Germaniei la Ierusalim.

În 30 Oct. n. la 11 ore a. m. au sosit la Ierusalim M. Sa Impăratul Wilhelm și Impărăteasa. Au fost primiți de o mare mulțime de oameni.

Până la biserică Mormântului au mers pe jos, ear' acolo au fost primiți de înaltul cler al tuturor riturilor.

Cei trei patriarhi au ținut discursuri de omagii. Patriarhul latin a exprimat speranța, că marele exemplu dat de Maieștățile Lor nu va rămânea fără influență prosperă pentru numele creștin.

După acestea au vizitat biserică protestantă a Mântuitorului, unde ministrul Bosse a ținut un discurs, laudând scopul pacinic al călătoriei Impăratului.

Seara a fost o recepție a corpului consolar, a notabilităților turcești și a dignitarilor eclesiastici.

Dignitarii înalți ai diferitelor rituri au fost decorați de cătră Impărat.

Maieștățile Lor au asistat la serviciul divin ce s'a ținut în biserică Nașterii.

Intre Sultan și Impăratul Wilhelm s'au schimbat telegrame cordiale, cu ocazia sosirii acestuia în Ierusalim.

CORRESPONDENȚA

Simeria, 1 Nov. n. 1898.

Domnule Redactor,

Iubirea și recunoștința, după-cum se știe, sunt simțăminte cari nu numai fericesc, dar' și înalță pe om cătră idealul perfecțiunii, cătră D-zeu. Pe aceste simțăminte înălțătoare le putem manifesta atât cătră cei vii, cât și cătră cei mutați din această vieță vremelnică în ceealaltă neperitoare.

Fiindcă simțămintele de iubire și recunoștință sunt simțăminte înălțătoare, cei-ce le arată sau cătră cei vii sau cătră cei răposați, fără îndoeală că sunt vrednici de laudă.

Din un atare principiu mănecând, locuitorii din parochia gr.-or. Toltia-mare, aparținătoare tractului Orăștiei, merită laudă, căci în ziua de 23 Oct. n. a. c., în urma avisului dat de preotul lor Manasie Iar, din simț de iubire și recunoștință față de răposatul Arhiepiscop și Metropolit Miron Romanul s'au prezentat în așa număr la biserică spre a asista la parastasul pentru odihna sufletului lui, cum numai la praznice mari se obicnuiesc a se presenta.

După liturgie preotul Manasie Iar, de o parte impresionat de numărul mare al creștinilor veniți la biserică, de altă parte pătruns fiind de adâncă jale pentru pierderea capului luminat al bisericii noastre mult cercate, a

servit cu mult simț parastasul pentru odichna sufletului răposatului Metropolitan. La sfârșit a ținut și o cuvântare, arătând că Metropolitanul Miron a fost un resolul apărător al drepturilor bisericii ortodoxe.

Mai departe a spus poporului, că precum Metropolitanul Miron, fiu de țeran fiind, a ajuns la o treaptă așa de înaltă, așa și alții fii de țeran învățând carte, pot ajunge folositori neamului.

La sfârșitul cuvântării s'a cântat cu multă duioșie troparele: »Cu Sfinții odichnește« și »Odichnește D-zeule«, precum și cântarea: »In veci pomenirea lui«.

Acestea toate au fost ascultate de către poporul de față cu mare evlavie.

Oamenii eșind din biserică ziceau unii către alții: »Pe rînd, pe rînd ne pică stîlpii, azi unii, mâine alții«.

Așa a decurs în biserică gr.-or. rom. din Toltia-mare celebrarea parastasului pentru odichna sufletului răposatului Metropolitan.

Dee-ne Părintele cereș în locul răposatului Metropolitan un altul, care să urmeze pe calea antecesorilor sei, ear' în locul timpurilor grele de acum pentru biserică noastră, timpuri favorabile intereselor noastre bisericești și naționale.

Ca pe un lucru de natură întristătoare pentru cei-ce îi privește amintesc împregiurarea, că unii preoți din tractul protopresbiteral al Orăștiei așa de târziu au primit știrea despre moartea Metropolitanului, încât li-a fost peste putință a se duce și ei în Sibiu spre a depune lacrimi de durere pe mormântul aceluși prelat, prin a cărui punere de mîni au primit darul preoției.

Romanus Romanorum.

*

Hunedoara, la 2/XI. 1898.

Domnule Redactor!

Ca întregire la raportul din nr. trecut al stimat D-v. ziar privitor la „alegerea de deputat la Hunedoara“, vin a vă comunica încă următoarele: dl Nicolae Muntean, inspector rural a primit drept răspuns ostentiv d-sale aceea, că nou alesul deputat nici de vorbă n'a stat cu dînsul. Ci-că a voit mnealui „se toasteze“, dar' când se ridică, și-și căscă gura spre glăsuire, fostul fișpan s'a sculat de pe scaun, și s'a cam mai șters. — Ear' bietul Nicolae Muntean a rămas cu gura căscată, — eram să zic cu vorba'n gură și cu pocul în mână, înghițind la... bere... vin... aș', la găluște.

Avis celor-ce bat calea pe la conferențele naționale și nu se sfiesc a se numi pasivisti în Sibiu și activiști în Hunedoara.

La revedere.

Argus.

Credința în D-zeu a lui Bismarck.

Intre scrierile de tot soiul ce secretarul lui Bismarck, Moritz Busch a scos la iveală despre viața marelui bărbat de stat, aflăm și unele scrieri foarte interesante în ceea-ce privește credința în D-zeu a lui Bismarck.

Eată anume ce scrie despre aceasta Busch în cartea sa:

După-ce a ajuns cancelar, protestanții ortodoci li imputau că nu merge la biserică, la ce el li-a zis odată de pe banca ministerială următoarele:

»Prea sunt încărcat de lucru, prea mă apasă sarcinile patriei, pentru-că s'e-mi rămăie vreme a merge la biserică; dar' de aci nu trebuie să se concludă, că, în rarele mele momente de odihnă nu mă dau la meditațiuni religioase, nu-mi înalț sufletul către cel Prea Înalt!«

Pe vremea războiului dela 1870, Bismarck, înainte de a porni campania, se exprima astfel: »Nu înțeleg, zice el, cum niște oameni pot trăi, cum își pot face datoria și lăsa pe ceialalți să și-o facă, dacă nu cred într'o religie relevantă, într'un D-zeu, a cărui voință este binele, într'un judecător suprem și într'o viață viitoare. Dacă n'aș mai fi creștin, n'aș mai servi nici un moment pe regele meu! Dacă nu aș avea credință în D-zeu, n'aș avea-o nici într'un stăpân lumesc! Nu vedeți: eu, care vă vorbesc, aveam destul pentru a trăi, ocupam chiar o situație destul de înaltă. De ce aș munci atunci fără răgaz pe pământ? De ce m'aș expune la suferință dacă n'aș simți că-mi împlinesc datoria în D-zeu? Dacă n'aș crede într'o providență divină, care a dat poporului german o menire mare și bună, aș renunța imediat la sarcina mea de om de stat, ba nici n'aș fi primit-o. Titlurile și decorațiile au puțină atracție pentru mine. Sunt regalist, fiindcă cred într'o altă viață după moarte; altfel aș fi republican«.

Ear' mai departe:

»Luați-mi credința în D-zeu și într'o viață viitoare și-mi luați iubirea de patrie. Fiți încredințați, că dacă n'ași fi așa de bun creștin, n'ați avea un atât de mare cancelar al confederației. Dacă n'ași fi atât de bun creștin aș întoarce spatele întregii curți, și,

dacă mâne mi-ați găsi un succes mai bun creștin ca mine, sunt gata să mă retrag. Dacă ați ști ce bucuros aș pleca! Iubesc atâta viața la țeară, pădurile și natura! Dacă n'ar fi o poruncă a lui D-zeu, de ce m'aș supune eu acestor Hohenzollern?«

Sinuciderea scorpiei.

O chestiune mereu controversată în istoria naturală este aceea a sinuciderei scorpiei. Eată acum ce scrie din Persia în privința aceasta dl C. J. Wills, medic în serviciul telegrafelor de acolo:

Doctorul Fagergreen, Suedez, atașat la administrația persiană și care a residat 22 de ani la Chiraz, îmi povestise că scorpia, când e încungurată de un cerc de cărbuni aprinși, ocolește de trei-ori locul dinăuntrul cercului și văzând că nu poate să scape, se împunge cu acul său veninos și moare.

Indoindu-mă foarte mult de acest lucru și gândindu-mă că insecta moare mai curând de arsură, prinse într'o zi o scorpia mare de specia neagră. În Persia sunt două specii, cea neagră și cea cenușie-deschisă sau galbenă-cenușie. Cea diatău e cea mai veninoasă.

Insecta, când ajunge la deplina sa creștere, e în general lungă de cinci până la șapte centimetri, însă am văzut una care avea o lungime de 12 $\frac{3}{4}$ centimetri dela capătul cleștelui până la virful acului, care e la capătul cozei. Inșe trebuie să se considere această mărime ca fenomenală.

Scorpia pe care o prinsesem era foarte mare și pentru a adeveri dacă afirmarea doctorului nu era o poveste populară, așezai afară în curte un cerc de cărbuni aprinși de un diametru de 91 centimetri și răcii cărămitzile pavagiului cu apă, pentru-ca scorpia să nu se ardă.

Apoi scoțând scorpia din tubul de sticlă în care o țineam, o pusei zdravănă și neatinsă în mijlocul cercului.

Ea stătut un moment nemișcată, apoi făcù în adevăr trei ocoluri împregiur, se întoarse ear' la centru, își îndoi coada, își împunse de trei-ori capul cu acul și muri la moment.

Aceasta am văzut-o cu ochii mei și am văzut aceeași experiență dând același rezultat, la un amic căruia îi povestisem faptul.

Numai oamenii din poporul de jos sunt expuși în Persia la împunsătura scorpiei, pentru-că numai ei umblă cu picioarele goale prin locurile pe unde se află scorpia.

Împunsătura scorpiei nu e mortală decât pentru copii când sunt atinși la gât, însă e foarte dureroasă pentru ori-cine și singura ușurare o dă amoniacul versat peste rană.

„Z. Cal.“

NOUTĂȚI

Noi canonici. »Unirea« din Blaj publică întărirea din partea M. Sale Monarhului a dlor *Dr. Augustin Bunea*, de canonic școlar și *Dr. Vasile Hossu*, de canonic cancelar; ear' *Dr. Victor Semigelski*, prof. de teologie a fost ales de canonic teolog de către veneratul capitul Bobian!

Constituire. Comitetul comisiunii literare și comisiuni de supraveghiere a societății de lectură „Petru Maior“ pe anul administrativ 1898—99 s'a constituit în următorul mod: *a) Comitetul:* președ. Marcu Jantea, teolog abs. și stud. în filosofie, vicepreședinte Ioan Pop, stud. în drept, secretar Ioan Fruma, stud. în drept, cassar George Breban, stud. în drept, notari Ioan Lăpădat, stud. în drept și Aurel Bratu, stud. fil., bibliotecar: Lucian Borcia, stud. în drept, vice-bibliotecar: Mihail Navrea, stud. fil., econom: Ioan Jantea, stud. în drept, *b) Comisiunea literară:* președ. Nicolae Sulica, stud. fil., referent Lazar Triteanu, teolog abs. și stud. fil., membrii: Iosif Enescu, teolog abs. și stud. fil., Ioan Bucur, stud. med., Victor Bontescu, stud. în drept, Ioan Fruma, stud. în drept, Ioan Lăpădat, stud. în drept. *c) Comisiunea de supraveghere:* Roman Rudneanu, stud. med., Ioan Pricu, stud. fil., Stefan Bărbuceanu, stud. med.

Noul Institut de credit. În 30 Octomvrie a. c. s'a ținut adunarea de constituire a nou înființatului institut de credit și economii din Dobra „Grănițerul“. S'au ales: de președinte al institutului domnul Sebastian Olariu, director executiv dl Adam Leșnican, ear' membri în direcțiune domnii Dr. Laurențiu Petric, Iosif Petroviciu, Iosif Criste, Simeon Dragomir, Toma Haneș, Dr. Ioan Popovici, Nicolae Herbai și Ioan Petroviciu. În comitetul de supraveghiere dnii Aurel Popescu, George Popovici, George Oprean, Aron Muntean și Nicolae Gostae.

Instalarea lui Pogány de comite suprem al comitatului Caraș-Severin s'a s'vârșit la Lugoj Joi în săptămâna trecută, deschizându-se congregația de instalare de către vice-comitele Bela Litsek. De față au fost la aceasta și Il. Sa Preasf. domn Episcop *Nicolae Popea*, Il. Sa *Dr. Demetriu Radu*, Episcopul gr-cat. al Lugojului, Prea Cuvioșia Sa dl *Filaret Musta*, archimandrit, și mai mulți deputați dietali. După vorbirea noului comite suprem, în care și-a dezvoltat programul seu, a luat cuvântul dl *Dr. Pahone Avramescu*, protototarul comitatului, salutând în numele comitatului pe noul comite. După aceasta se ridică valorosul membru al partidului național, dl *Coriolan Bredicean*, și rostește în limba română un discurs înălțător de inimă, făcând cunoscut noului comite-suprem, că majoritatea poporului din comitat este compusă din Români, și se nu i-se pună pedeci în dezvoltarea sa liberă spre cultură și progres. La urmă a fost salutat din toate părțile.

8 zile temniță. În nrul 19 al «Revistei Orăștiei» din 9/21 Maiu a. c., am luat și noi o notiță despre tinărul *Demetriu Iclozan*, pompier în Blaj, care făcându-și în 3/15 Maiu, exercițiile de hornist, a suflat și alarm. Fiind pe acea zi multă miliție designată la Blaj și în satul vecin Veza, ca nu cumva Români cu privilegiul acela să se răscolească și pentru-ca să împedece ori-ce sărbătoare națională ce s'ar arangia, auzind semnul de alarm, toată miliția din Veza, în frunte cu căpitanul, crezând că doar' acela a fost un semn de răsccoală, a prins o fugă nebună prin tină și ploaie până la Blaj, unde dacă au ajuns, nu numai că nu au dat de grupe de oameni, dar' abia au zărit unde și unde câte un om, din cauza timpului urit ce domnea atunci. Tinărul Iclozan a fost pîrit la judecătoria cercuală din Blaj, și Vineri în săptămâna trecută fiind ascultat, a fost condamnat la 8 zile temniță ordinară.

Tinerimea universitară română din Cluj arangiază Joi, în 10 Nov. n. a. c. un *Picnic* în »Hotelul Central« de-acolo.

Nou fișpan. În locul baronului Szentkeresty György, care a fost ales de deputat dietal, după-cum află ziarul »Déva és vidéke« e numit de fișpan al comitatului nostru contele Bethlen Miklós.

Moarte din cădere de pe cal. Soldatul *Nicolae Țancu* dela reg. 64 din Orăștie, ducându-se Sâmbăta trecută după amezai cu calul stăpânului seu la plimbare, deodată calul s'a spărit, a luat-o la fugă nebună și a început a s'virli cu picioarele de dinapoi, încât bietul fecior nu s'a mai putut ținea, și astfel a fost trântit de pe cal, căzând drept în cap și trecând calul cu picioarele peste el. Din această căzătură a pornit a i-se scurge sângele, și seara pe la 7 ore a murit. Luni după amezai l-au înmormântat. Părinți n'a avut. »Lau însoțit însă până la mormânt rudeniile, cari fiind Sâmbăta la țirgul de săptămână din Orăștie, au auzit de nenorocirea aceasta.

Sfințirea bisericii din Certejul-superior s'a făcut Duminecă în 23 Oct. n. Actul sfințirii a fost s'vârșit de către 13 preoți, în frunte cu protopopii *I. Papiu* din Sibiu și *Vasile Pîpoș* din Hondol. Fiind timpul frumos, publicul din jur încă a luat parte în număr frumos.

Alegere de învățator. Duminecă în 30 Oct. n. s'a făcut alegere de învățator în comuna Romoșel sub presiul P. O. D. protopresbiter Vasile Domșa. Alegerea a decurs în ordine bună, fiind ales în mod definitiv cu unanimitate de voturi dl Avram Dubleş, absolvent al pedagogiei gr.-or. din Sibiu.

»Dorim succes tinărului învățator!«

Încă o victimă a ciumei. Ingrijitoarea *Albina Peccha*, care încă a fost atinsă de ciumă, și despre care am amintit și noi, după o telegramă ce o primește »Pester Lloyd« din Viena cu data de 29 Oct., a murit și ea. Despre dînsa se vorbește că a resistat cu mult eroism acestei teribile boale, fiind injectată cu serum de ciumă, numai că aceasta s'a aplicat abia a cincea zi. Starea celorlalți bolnavi e satisfăcătoare. Moartea ingrijitoarei Peccha earăși a produs mare neliniște în Viena.

Știri mai noue vestesc, că în Rusia asiatică tot mai mult se lățește ciuma. În Samarcand s'a ivit deja mai de mult și a înfiat mai multe comune. Președintele serviciului sanitar din Petersburg a plecat la Samarcand cu 40 de medici, pentru a lua măsurile de lipsă în contra înfricoșatei boale.

Ministrul de culte și ministrul de finanțe publică prin foaia oficială o ordinațiune cu privire la executarea art. de lege XIV. din 1898, despre întregirea venitelor preoțiilor

necatolice. În înțelesul acelei ordinațiuni, preoții își pot înainta cererile pentru întregirea salariului până în 3 Iulie 1899 la ministrul de culte.

Nouă prigonire. Contra dlui *Nicolae Muntean*, fost inv. în comuna Gussu (l. Sibiu) s'a pornit cercetare pentru »Doina lui Lucaci«.

Ci-că pe timpul când se cânta această doină, băieții de școală din comuna numită, ar fi cântat-o și ei și au fost auziți de niște gendarmi, cari au și făcut arătare pentru această »tradare de patrie«. Pe cini să iee la răspuns pe altul, dacă nu pe învățator? Dă-i deci după el, și astfel bătrânul inv., om de 60 de ani, a fost de mai multe-ori tîrît pe la tribunalul din Alba-Iulia. Afacerea nu e încă s'fârșită.

O fată răpădită. Auzi vorbă, să se răpească fetele, par'că ne-am afla încă pe timpul Romanilor, când acestia' din cauză că în împărăția lor se aflau puține femei, arangiau fel și fel de petreceri, invitând la acestea și poapoarele vecine, dimpreună cu femeile lor, și apoi, la un semn dat, năvăleau cu toții asupra lor, le răpiau femeile, ear' pe bărbați îi alungau. Dar' cu toate-că nu ne aflăm pe acel timp, totuși s'a întemplat o răpire și în ziua de astăzi. Eată cum s'a petrecut lucrul: *Mihail Puiu*, econ. din comuna Moara Domnească, România, s'a dus cu o fată a sa, în vîrstă de 17 ani, la București, pentru a mai țirgul câte ceva. Au tras în gazdă la un prietin al lor, Gr. Rotaru. Mergend tatăl fetei și cu Rotaru prin țirg, un tinăr vecin, Mateiu Păunescu, s'a străcurat la fată în casă, a început a-i jura amor și a-i promite câte și mai câte, până-ce a amăgit pe biata fată de a fugit cu el. De însemnat e, că fata avea la grumaz o salbă de 1000 lei, și se vede că răpitorului i-a fost mai mult de acesti lei decât poate de fata însăși. Intorcându-se tatăl fetei acasă, și negăsindu-o nicăiri, a înștiințat numai decât poliția, care s'a și pus în urmărirea răpitorului.

Ce-a zis împăratul Wilhelm? Împăratul Wilhelm, înainte de-a pleca din Constantinopol către Ierusalim, a zis:

»Dacă Francezii s'ar uni cu Nemții, ar putea stăpîni lumea întreagă. Eu, în cele din urmă, totuși voi face pe Francezi ca s'e-mi fie prieteni.«

Emigrări. Ziarele din Budapesta se tînguiesc că în cursul anului trecut, 8248 de s'cui au emigrat din cauza miseriei în România, unde s' romanisează cu desăvîrsire. Tot după statistica ungurească dela 1890 și până în 1897 inclusiv, au emigrat în România 31 076 de unguri din s'cuiune și din împrejurimile Seghedinului.

S'a dus s'e-și vadă frații! Cine se fie acela oare? Nici că se poate altul decât vestitul cioban *George Cârțan*, care și-a pus de gând, ca zilele ce le mai are de petrecut pe cest pământ, să și-le folosască pentru a face călătorii în toate părțile pe unde se află frații de-ai lui, căci doar' ce altă bucurie are omul și pe această lume. Căci, zice el, dacă D-zeu nu ne-a lăsat pe toți Români la un loc, apoi datori suntem ca să umblăm noi unii după alții, ca să le cunoaștem și să ne plîngem necazurile. De astă-dată s'a dus s'e-și caute frații din Macedonia. Joi seara în săptămâna trecută a plecat din Constanța cu vaporul »Principesa Maria« la Constantinopol, pentru a-și continua călătoria mai departe la frații români din Macedonia. Și ce credeți D-Voastră, că doar' s'a dus el eaca numai așa? Nici vorbă. A avut el cunoștință cu dl *P. Vulcan*, președintele Clubului cercului literar »Ovidiu«, încă de pe timpul când s'a ținut congresul studenților fälticeni. S'a dus deci la dînsul ca să vadă ce mai face, și totodată s'e-i dee și o recomandățiune, ca s'e-l cunoască Români de pe la Pind că cine-i el, nu cumva s'o pățască și pe-acolo. Dl *Vulcan* i-a și dat o scrisoare și astfel a plecat. Cu ce mijloace își face el călătoriile sale, asta nimeni nu o poate ști. — S'e se reîntoarcă sănătos!

O familie de liliputani. Mare senzație a produs în Berlin o familie de liliputani. Aceasta e de loc din Wettin, lângă Halle. Șeful ei este brutarul Fisetzer, care e un om mic și bine făcut, ca și soția sa. Din 12 copii căți au avut, cinci sunt pitici. Cel mai bătrîn dintre pitici este azi de 28 de ani și e birtaș. Are o înălțime de 1 m. și 30 cm. Frații sei sunt mai mici, o soră a sa e cam de 1 m.

POSTA REDACȚIEI.

D-șoarei *E. P.* în *H.* Pentru publicarea în foaia noastră a celor-ce ni-ați scris, nu se plătește nimic.

Dlui *T. M.* în *A.-I.* Nu mai dai nici un semn de viciață, ca-și-când te-ai afla pe la polul nordic!

Pentru redacție responsabil: *Petru P. Barițiu.*

Știri literare.

„*Schife din Italia*“ de Teodor Bulc este titlul unei broșuri elegante, ce a apărut de curând în tipografia „Aurora“ din Gherla. Volumul e de 265 pagini și conține impresiuni de călătorie.

O recomandăm cetitorilor noștri. Prețul broșurii este 2 coroane.

Din „*Moda Ilustrată*“ a apărut nrul 41 cu un cuprins bogat și variat.

FEL DE FEL

13 număr nenorocos.
— Dumnezeu!... strigă stăpâna casei către oaspeți, noi suntem tocmai 13 la masă!
— Nu vă spăriați, zise un domn, o să mânânc eu cât doi...

În școală.
D-le învățător, de ce mai toți jidani sunt cu părul roșu? întrebă odată un elev.
— Fiindcă au trecut Marea-Roșie, răspunse învățătorul.

Un domn, ca să facă plăcerea unei doamne, îi luase copilul în brațe ca să-l mângâie.
Copilul însă fiind cam năvălos, îi tot vira degetele în gură, așa că onorabilul nu mai putu să se răzvrătească și zise:
— Caca, draguțule, caca; nu pune mâna acolo.

Un soldat, îmbătându-se, se ia la ceartă cu caprarul său.
— Ce mă, d-le căprar?... Om ești tu?... Tu nu ești om!
— Și de ce, măi bețivule?
— N'ai auzit pe don căpitan când zice: „Să iasă la post șase oameni și un căprar!“ Nu vezi? Și don căpitan știe că căprarul nu e om!

O bătrână cochetă către un tânăr:
— Câți ani îți dai?
— Ai destui, fără să-ți mai dau și eu.

ECONOMIC

Analiza, îmbunătățirea și boalele vinului.

Scopul analizei este de a ne arăta materiile predominante în diferite specii de vinuri pentru de a le putea clasa după calitate.

Pentru a îmbunătăți un vin trebuie să cunoaștem într'un mod exact toate elementele principale ce intră în compozițiunea sa.

Când cunoaștem elementele unui vin într'o proporție determinată, atunci se poate schimba foarte ușor elementul acela, care are o mai mare sau mai mică influență asupra calității vinului.

Un cultivator, care nu este în stare a determina cel puțin într'un mod aproximativ, cantitatea de materie ce compun un vin, acela trebuie să lase vinul așa după cum l'a dat Dumnezeu, fiindcă își va face rău lui însuși prin întrebuițarea unor mijloace.

Vinul în stare de must cuprinde materiile următoare:

Apă 60—90%, zahăr 15—39%, acid 1/4—1%, Alte materii străine precum gumă, substanța albuminoasă, materii străine 1—2%.

După-ce mustul s'a prefăcut în vin, făcându-i din nou analiza, vom afla tot aceleași materii, afară de zahăr, care prin fermentațiune a trecut în alcool pe jumătate, cealaltă în acid carbonic.

Compozițiunea chimică a vinului e următoarea:

Apă 85—95%, zahăr 1—2%, alcool 5—12%, acid 1/4—1%, alte materii guma, cenușa, etc. 1—2%.

Din această analiză se vede că după ce vinul a fermentat, tot mai rămâne zahăr în proporțiune de 1—2 la sută, care zahăr se transformă și el în alcool, în decursul șederii vinului în bute pentru a se îmbunătăți.

Prin aceste analize ne propune a cunoaște: cantitatea de zahăr ce se află în must, can-

titatea de alcool, cantitatea acizilor aflați atât în must, cât și în vin, rămâne aceeași după cum se vede din analiză.

Determinarea cantității de zahăr în must.

După-cum se poate determina zahărul în ori-ce licuid mai așa se poate determina și în must.

Cantitatea de zahăr în must se determină prin ajutorul unui aparat numit areometru, și această operațiune o poate face ori-cine, care va avea cunoștința de cetire a numerilor.

Să se ia una oca must dintre 100 sau 200 vedre must, introducem în această oca aerometru, se așteaptă puțin până când se va vedea că aparatul nu se va mai afundă în must, atunci se cetește pe scală procentele de zahăr.

Când se face experiență asupra unui must, trebuie să fie curat, dacă mustul va fi murdar atunci se strecoară (filtrează) printre pânză curată. (Toate materiile ce le vedem în must în suspensiune după ferbere se transformă în ceea-ce numim drojdii).

Mustul se nu arată nici urme de ferbere, căci cele mai mici beșicuțe de acid carbonic, cari se degajă la suprafața mustului, ar da totdeauna un rezultat neadevărat, fiindcă acele beșicuțe, după-cum am văzut nu sunt altceva decât zahăr.

Mustul trebuie să aibă o temperatură de 14 grade Reaumure, sau chiar temperatura obicinuită, numai cât să nu treacă peste 5°R. Când introducem aerometru în must îl învârtim și îl împingem în jos sau sus, din cauza unor mici bule de aer, care se află degajate în must, și care se lipsesc de instrument. Când se află cantitatea de zahăr pentru o oca must, printr'o simplă înmulțire se poate ști, care va fi cantitatea de zahăr în toată masa vinului.

CALINDARUL SĂPTĂMĂNEI

Zilele	Călindarul vechiu	Călindarul nou
Dum. a 5-a, a lui Luca (21 d. Rus.), gl. 5, v. 11.		
Dum.	25 M. Marcian	6 Leonard
Luni	26 (+) M. Dimitrie	7 Engelbert
Marti	27 M. Nestor	8 Gottfried
Merc.	28 M. Terenție	9 Teodor
Joi	29 M. Anastasia	10 Andrei
Vineri	30 M. Zenovie	11 Martin
Sâmb.	31 A. Stachie	12 Cunibert

Se caută un practicaant!

Un băiat modest și sirguincios se primește la subsemnatul numai decât ca

≡ PRACTICANT ≡

și se recere ca să fi absolvat cel puțin una sau două clase reale ori gimnasiale.

IOAN I. VULCU,
comerciant în Orăștie.

GHINDE de stejar și ceroiu.

Cei-ce doresc a cumpăra ghinde de stejar și ceroiu, să binevoiască a se adresa la subscrisul, care vinde hectolitru cu **2 fl.**

Cu deosebită stimă
Vasiliu Dregan,
proprietar în Romos.

Avis!

Prin aceasta aduc la cunoștința tuturor celor-ce se îndeletnicesc cu pomăritul, că dispun de **2000 pruni bistriți** pentru mutat, acum în toamnă sau la primăvară. Prunii aceștia au o înălțime de 1 metru până la 3, ear' grosimea e de 1 1/2 până la 6 cm. Prețul loco Renget este pentru cei subțiri **5 or.**, ear' cei groși **7 or.** pro bucată.

Cei-ce doresc a cumpăra ori-câți din acești pruni, sunt rugați a se adresa la subscrisul.

Cu deosebită stimă
Anghel Filimonescu,
inv. și propr.
în *Renget p. u. Algyógy.*

Provocare.

Domnii acționari ai institutului de credit „*Grănițerul*“ din Dobra, conform punctului 6 din prospectul exmis de membrii fondatori, sunt respectuos rugați, să binevoiască a grăbi cu solvirea sumei de 20% după acțiunile subscrise, ca Direcțiunea să-și poată începe cât mai curând agendele sale.

Dobra, la 2 Noemvrie 1898.

(416) 1—1 DIRECȚIUNEA.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMI, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

Local de prăvălie de închiriat!

În casele cele noue ale institutului din Strada-Têrgului este a se închiria cu începere dela **1 Maiu 1899 un local de prăvălie împreună cu pivnițele și magazinele aparținătoare**, sub condițiile, ce se pot vedea în biroul institutului în orele regulate de oficiu.

Reflectanții sunt rugați a-și înainta ofertele lor adresate la Direcțiunea institutului în termenul până la **15 Noemvrie 1898.**

Orăștie, la 8 Octomvrie 1898.

(402) 2—2

DIRECȚIUNEA.

Prăvălie nouă!

Prin aceasta subscrisul aduc la cunoștința prea onoratului public, că retrăgându-mă din prăvălia dlui *Friedrich Schuleri* din loc, am cumpărat prăvălia dlui *Albert Toth* din piață și am împrotocolat-o sub firma:

GUSTAV ZOBEL

provăzându-o cu tot felul de articli, ca *fer, spițerie, vase de culină, vâpșele și făină.*

Indeosebi atrag atenția onoratului public asupra mărfurilor totdeauna proaspete ca și asupra făinei îmbunătățite a morilor ung. cu vapor, și îl asigur de un serviciu prompt și real, cu prețuri foarte moderate.

Rugând deci onor. public pentru binevoitorul său sprigin, semnez cu toată stima

GUSTAV ZOBEL.

(409) 4—5

Telegr.: „Minerva“

„Minerva“ institut tipografic, societate pe acții în Orăștie

Se recomandă a executa următoarele:

Opuri și Broșuri Placate	Bilete de vizită după plac și cerere
Bilete de logodnă și cumnii	Registre și imprimare pentru toate speciile de servicii
Carte și epistole	Anunțuri
Couverte în toată mărimea	Bilanțuri, Compturi și Adrese.
Circulare și pref-curenturi	
Note	

Aceasta Tipografie este provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, este pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt și cu acuratețe.